

Parlamentul
Republicii Moldova

UR 25/02 nr. 152

10 decembrie 2021

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*executarea unor adrese și hotărâri adoptate de Curtea Constituțională în perioada 2011-2021*).

Anexă:

- Proiectul de lege;
- Nota informativă.

Digitally signed by Roșca Veronica
Date: 2021.12.13 10:50:12 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Digitally signed by Cătănoi Artemie
Date: 2021.12.13 12:25:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. 390		
"13"	12	2021
Ora _____		

Deputați în Parlament

ROȘCA Veronica / Semnat electronic /

Alsea Stancu / Stancu
Anu Calin / Calin
Cajocari Bogdan / Bogdan
Vitali Garone / Garone
Artur Mija / Mija
Carp Lilian / Lilian
Sajin Galina / Galina
Iurcu Dorcel / Dorcel

LEGE
pentru modificarea unor acte normative
(executarea unor adrese și hotărâri adoptate
de Curtea Constituțională și neexecutate în perioada 2011-2021)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Legea nr.797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.50, art.237), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 73:

alineatul unic devine alin.(1) cu următorul conținut:

„(1) Legile și hotărârile adoptate de Parlament se semnează de Președintele Parlamentului, iar în condițiile art.15 alin.(2), de către unul dintre vicepreședinții Parlamentului în termen de cel mult 20 de zile de la adoptare.”

se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul conținut:

„(2) Textul legilor indicate în alin.(1) al prezentului articol este publicat pe web site-ul Parlamentului în termen de 24 ore din momentul semnării.

(3) Subiecții indicați în art.25 al Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, sunt în drept să solicite controlul constituționalității legilor începând cu momentul semnării acestora.”

2. La articolul 97:

alineatele (6) și (7) se exclud;

la alineatul (8), cuvântul „secrete” se exclude din textul legii.

Art.II. – La articolul 10 din Legea nr.39/1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59-61, art.201), cu modificările ulterioare, alineatul (5) se exclude din textul legii.

Art.III. – La articolul 19 din Legea nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.60-65, art.123), cu modificările ulterioare, la alineatul (5) cuvintele „operatorului coordonat cu autoritatea” se substituie cu cuvântul „autorității”.

Art. IV. – Legea privind modificarea unor acte normative nr. 236/2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 353-357 art. 278 din 22.12.2020) se abrogă.

Art. V. – Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 240 din 16.12.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 360-371 art. 309 din 25.12.2020) se abrogă.

Art.VI. – Legea pentru abrogarea Legii nr.235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015 nr.230 din 16.12.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 353-357 art. 266 din 22.12.2020) se abrogă.

Art.VII. – Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 218 din 03.12.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 329-331 art. 215 din 08.12.2020) se abrogă.

Art.VIII. – Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 193 din 20.12.2019 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 24-34 art. 23 din 31.01.2020) se abrogă.

Art.IX. – Hotărârea privind numirea unor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii nr. 53 din 17.03.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 86 art. 95 din 17.03.2020) se abrogă.

Art. X. – La articolul 19 alineat (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317/1994 (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.8 art.86 din 07.02.1995) cu modificările ulterioare, litera e) se exclude din textul legii.

Art.XI. – Legea privind modificarea Legii insolvabilității nr.149/2012 nr.252 din 16.12.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 360-371 art. 323 din 25.12.2020) se abrogă.

Art.XII. – Legea pentru abrogarea și modificarea unor acte normative nr. 217 din 03.12.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 329-331 art. 213 din 08.12.2020) se abrogă.

Art.XIII. – Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 244 din 16.12.2020 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 353-357 art. 282 din 22.12.2020) se abrogă.

Art. XIV. – La articolul 12 alineat (7) din Legea securității statului nr. 618/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 10-11, art. 117), cu modificările ulterioare, textul „precum și alte informații,” se exclude.

Art.XV – La articolul 156 din Codul electoral nr.1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.451–463, art.768), cu modificările ulterioare, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Referendumul republican nu poate avea loc, de asemenea, inclusiv în ziua sau cu 60 de zile înainte și cu 60 de zile după ziua desfășurării alegerilor parlamentare,

prezidențiale și locale generale. În aceeași zi nu pot avea loc două referendumuri republicane.”

Art.XVI. – La articolul 10 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33), cu modificările ulterioare, se introduce un nou alineat 3¹ care va avea următorul cuprins:

„3¹. Pentru venitul brut obținut în rezultatul desfășurării activității fără licență sau a activităților interzise pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a celor permise în mod exclusiv întreprinderilor de stat, organul abilitat cu constatarea contravenției va aplica confiscarea specială în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova.”

Art.XVII. – La articolul 66 alin.(7) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.462–466, art.766), textul „și vor exclude publicitatea și teleshopping-ul din serviciile media audiovizuale străine retransmise” se exclude.

Art.XVIII. – La articolul 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545/1998 (Monitorul Oficial al R.Moldova nr.50-51 art.359 din 04.06.1998), cu modificările ulterioare, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale;”

Art.XIX. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24.12.2004 (Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.214-220 art.704 din 05.11.2010), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 61 alineat (1), cuvântul „poate” se exclude.
2. Articolul 73 se exclude.
3. La articolul 161 alineat (1), propoziția „Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate dacă din momentul săvârșirii lor au trecut mai mult de 6 luni.” se exclude.
4. La articolul 162 alineat (1), textul „de la data săvârșirii lui ori a refuzului de a săvârși anumite acte” se exclude.
5. La articolul 162 alineat (2), propoziția „Persoana nu poate fi repusă în termen dacă din data emiterii sau a refuzului emiterii actului contestat au trecut mai mult de 6 luni.” se exclude.

Art.XX. – La articolul 353 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003 (Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.285-294 art.436 din 03.08.2018), cu modificările ulterioare, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În termen de 5 zile de la data depunerii obiecțiilor conform art.352 alin.(2) sau examinării obiecțiilor conform art.352 alin.(5), judecătorul care a emis ordonanța dispune, prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, admiterea obiecțiilor

debitorului, dacă acestea sînt temeinice și veridice, și anularea ordonanței sau dispune, *prin încheiere care poate fi atacată cu recurs în termen de 10 zile*, respingerea obiecțiilor.”

Art.XXI. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6 pct.11¹, textul „. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor” se exclude;

2. La articolul 81, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Recunoașterea rudei apropiate, soțului/soției ca succesor al părții vătămate sau al părții civile o decide procurorul care conduce urmărirea penală sau, după caz, ofițerul de urmărire penală ori instanța de judecată, cu condiția că ruda apropiată, soțul/soția solicită această calitate. În cazul în care mai multe rude apropiate solicită această calitate, decizia de a alege succesorul îi revine procurorului sau instanței de judecată luând în considerare clasele de moștenitori din cartea a patra, Titlu II al Codului civil. Dacă, la momentul solicitării respective, lipsesc temeiuri suficiente pentru recunoașterea persoanei ca succesor al părții vătămate sau al părții civile, hotărîrea în cauză se ia imediat după constatarea acestor temeiuri.”

3. La articolul 132⁹ alineat (15), textul „și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnând persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală.” se exclude.

4. La articolul 191 și la articolul 192, alineatul (2) se exclude.

5. La articolul 422, după cuvîntul „deciziei” se introduce cuvîntul „integrale”.

Art.XXII. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 134/1 alineatul (7), după textul „Listele de substanțe stupefiante, psihotrope și de precursori” se introduce textul „, precum și cantitatea acestora”.

2. La articolul 327 alineat (1), cuvintele „intereselor publice sau” se exclud și la articolul 361 alineat (2), lit. c) se exclude, iar la lit. d) cuvintele „intereselor publice sau” se exclud.

3. La articolul 287, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani.”

Art.XXIII. – Articolul 354 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78–84, art.100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

„Huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice, *precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită* se sancționează cu amendă de la 6 la 30 de unități convenționale, cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore *sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile.*”

Art.XXIV. - Legea nr.234/2020 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 353-357 art. 274 din 22.12.2020) se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege a fost elaborat și înaintat Parlamentului spre examinare și adoptare de către un grup de deputați din cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
La 20 octombrie 2021, prin demersul nr.PCC-01/594, Curtea Constituțională a solicitat Parlamentului și Guvernului informații privind nivelul de executare a hotărârilor și adrselor adoptate de Înalta Curte de Jurisdicție Constituțională a căror termen de executare este scadent, fiind anexată și <i>o listă a hotărârilor și adreselor neexecutate în perioada 2011-2021</i> . Astfel, prin prezentul proiect de lege se propune executarea unor adrese și hotărâri adoptate de Curtea Constituțională și neexecutate în perioada ultimilor 10 ani.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul de lege nu cade sub incidența proiectelor de acte normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi din proiectul de lege
La Art. I: Prin Hotărârea nr.9/2014, Curtea Constituțională a interpretat articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție și a statuat că, în sensul prevederilor constituționale, controlul constituționalității legilor operat de Curtea Constituțională cuprinde legile adoptate de Parlament, atât după, cât și înainte de publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, la sesizarea Președintelui Republicii Moldova și a celorlalți subiecți cu drept de sesizare . Astfel, Curtea Constituțională a constatat necesitatea instituirii unui mecanism de notificare de către Parlament a tuturor subiecților cu drept de sesizare despre disponibilitatea textului legii, semnat de Președintele sau, după caz, de vicepreședintele Parlamentului, în vederea valorificării dreptului de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității acesteia înainte de a fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Corespunzător, la 14.02.2014 a fost transmisă către Parlament adresa Curții Constituționale <u>nr.PCC-01/52b</u> prin care Curtea a menționat faptul că este necesară soluționarea acestor probleme de către Legislativ, inclusiv prin reglementarea unui mecanism legal de notificare. Adresă, care, până la ziua de azi nu a fost executată. În acest sens, se propune austarea mecanismului de informare a subiecților cu drept de sesizare a Curții Constituționale despre dreptul acestora de a solicita efectuarea controlului constituționalității legilor adoptate de Parlament, și anume, <u>începând cu momentul semnării acestora</u> de către Președintele Parlamentului, sau, după caz, de către unul dintre vicepreședinții Parlamentului. Cu toate că, prin Hotărârea nr.9 din 14 februarie 2014, Curtea Constituțională a menționat că, controlul constituționalității legilor operat de Curtea Constituțională cuprinde legile adoptate de Parlament, atât după, cât și înainte de publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, la momentul actual legislația nu indică în mod clar momentul începând cu care subiecții cu drept de sesizare a Curții Constituționale pot să își folosească dreptul de a sesiza Curtea privind neconstituționalitatea unui act aflat în procedură legislativă. Modalitatea publicării textului final pe web site-ul Parlamentului în termen de 24 ore din momentul semnării a fost aleasă reieșind din numărul vast al subiecților cu drept de sesizare indicat în art.25 al Legii nr.317/1994 și termenul în care legea urmează a fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, astfel că, notificarea personală a fiecărui subiect în parte despre disponibilitatea legii spre a fi contestată a fost exclusă.

<p>Termenul de 24 ore de din momentul semnării este termenul maxim în care Secretariatul Parlamentului este obligat să publice textul final semnat de către Președinte și să-l facă disponibil publicului, inclusiv, subiecților cu drept de sesizare a Curții Constituționale, care, manifestând diligența necesară și interesul față de un anumit subiect, urmează să monitorizeze publicațiile plasate pe web site-ul Parlamentului, pentru a face cunoștință cu textul semnat al legii pentru a putea solicita exercitarea controlului a priori al constituționalității legii de către Curtea Constituțională.</p>
<p>La Art. II:</p> <p>Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.27/2015 au fost declarate neconstituționale dispozițiile art.97 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, care prevede că hotărârea privind ridicarea imunității deputatului se adoptă „[...] cu votul majorității deputaților aleși, exprimat secret”.</p> <p>Pentru aceleași raționamente, sunt neconstituționale și prevederile alin.(7), precum și cuvântul „secret” din alin.(8) de la art.97 din Regulamentul Parlamentului, și alin.(5) de la art.10 din Legea nr.39/1994 despre statutul deputatului în Parlament, care consacră aceeași soluție legislativă neconstituțională.</p> <p>Prin urmare, Curtea a transmis Parlamentului Adresa nr. PCC-01/39a din 17.11.2015, pentru a asigura unitatea reglementărilor legale în domeniu, solicitându-i să elimine toate dispozițiile legale contrare prevederilor Constituției care vizează cvorumul decizional și caracterul deschis al votului.</p>
<p>La Art. III:</p> <p>Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.28/2016 a fost declarată neconstituțională sintagma „operatorului coordonat cu” din articolul 19 alin. (5) al Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Curtea a subliniat că, pentru protecția apelor subterane, poate fi stabilită interdicția forării de noi fântâni arteziene, precum și exploatarea celor existente. În același timp, respectiva decizie urmează a fi adoptată de autoritățile statului, în speță de autoritatea publică locală. Or, Curtea a reținut că un agent economic nu poate fi autoritatea emitentă de acte permissive în domeniul utilizării resurselor naturale.</p> <p>La ora actuală, prevederile declarate neconstituționale prin Hotărârea nr.28/2016, fiind nule de drept în conformitate cu prevederile art.140 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, nu au fost excluse din textul legii. Astfel, se propune excluderea acestor prevederi, în vederea curățirii textului de lege și asigurării nivelului de claritate necesar.</p>
<p>Conform art.69 a Legii cu privire la actele normative nr.100/2017, actele normative sau dispozițiile acestora declarate neconstituționale se aduc în concordanță cu hotărârile Curții Constituționale în modul stabilit de Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995 și Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională.</p> <p>Atfel, prin Art.IV - XIII se propune excluderea unor norme și abrogarea unor șir de acte normative care <i>au fost declarate neconstituționale</i> prin hotărârile Curții Constituționale, și anume HCC nr.8/2019, HCC nr.22/2019, HCC nr.2/2020, HCC nr.15/2020, HCC nr.8/2021, HCC nr.9/2021, HCC nr.11/2021, HCC nr.14/2021, HCC nr.17/2021, HCC nr.18/2021, HCC nr.19/2021, HCC nr.22/2021, HCC nr.29/2021.</p>
<p>Art. XIV:</p> <p>Prin Hotărârea nr.25/2020, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale textul „precum și alte informații,” din prevederile alin (7) ale art.12 din Legea securității statului nr.618/1995. Concomitent, Curtea Constituțională a reținut că prevederile în cauză constituie o sursă de incertitudine juridică, din cauza caracterului său foarte general, fără limite clare (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr.15/2018, § 68; HCC nr. 24/2019, § 141).</p> <p>Textul „precum și alte informații” nu asigură identificarea domeniilor pentru care mai pot fi solicitate informații, în situația în care aceeași normă stabilește că autoritățile sunt obligate să furnizeze orice date și informații, inclusiv datele și informațiile care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică.</p>

Prin urmare, textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului nu îndeplinește exigențele calității legii și contravine articolului 23 alin. (2) din Constituție.

La Art. XV:

În adresa PCC-01/48c din 22.09.2014, Curtea a reținut că, dacă desfășurarea unui referendum este interzisă cu 60 de zile înainte și după ziua desfășurării alegerilor, pentru a evita confuzia, a fortiori ea nu poate avea loc în ziua respectivă. Această rațiune este dictată de necesitatea evitării confuziei în cazul derulării a două exerciții democratice de natură diferită. Astfel, ținând cont de necesitatea respectării termenului de 6 luni pentru revizuirea Constituției, ambiguitățile din Codul electoral privind *posibilitatea comasării alegerilor și referendumului urmează a fi înlăturate pe cale legislativă.*

Respectiv, se propune revenirea la formula ca referendumul republican să nu poată avea loc în ziua alegerilor sau cu 60 de zile înainte și cu 60 de zile după ziua desfășurării alegerilor parlamentare, prezidențiale și locale generale.

La Art. XVI:

Prin Hotărârea nr.2/2018, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale textele „activității fără licență” și „amendă în mărimea venitului brut” din pct. 4 al art.10 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Concomitent, Curtea Constituțională a reținut că reglementarea paralelă a răspunderii pentru practicarea ilegală a activității de întreprinzător fără licență, atât în Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (art. 10 pct. 4), cât și în Codul contravențional (art. 169 lit. 1), art. 197, art. 248, art. 263 alin. (4), art. 2771 alin. (2) etc.), nu corespunde cerințelor de calitate ale legii, lasă loc pentru decizii arbitrare, incertitudine și insecuritate juridică.

De asemenea, Curtea Constituțională a constatat că art. 10 pct.4 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi instituie amenda într-o formă absolut determinată, instanța de judecată fiind lipsită de posibilitatea individualizării sancțiunii, rolul său reducându-se la o simplă formalitate de validare a actului de constatare.

Întru executarea prevederilor Hotărârii Curții nr. 2/2018, la 11.11.2021, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 171 prin care a fost abrogat alineatul (4) din art. 10 al Legii nr.845/1992. În așa mod, desfășurarea activității fără licență urmează a fi sancționată în conformitate cu prevederile Codului Contravențional.

Totodată, întru excluderea eventualelor interpretări eronate ale cadrului normativ, precum și întru descurajarea comportamentelor clandestine, considerăm oportun specificarea în textul legii a necesității confiscării venitului obținut ilegal în urma desfășurării activităților fără licență.

Astfel, completarea propusă elimină eventualele interpretări eronate ale cadrului normativ în contextul HCC nr.2/2018 și impune autoritățile competente de a iniția acțiunile necesare în vederea confiscării venitului brut obținut în rezultatul desfășurării activității fără licență sau a activităților interzise pe teritoriul R.Moldova, precum și a celor permise în mod exclusiv întreprinderilor de stat.

La Art. XVII:

Prin Hotărârea Curții constituționale nr.36/2021 a fost declarat neconstituțional textul „și vor exclude publicitatea și teleshopping-ul din serviciile media audiovizuale străine retransmise” din articolul 66 alin. (7) din Codul serviciilor media audiovizuale.

Curtea a statuat că legislatorul a reglementat o obligație absolută, fără a lua în calcul măsuri individuale mai puțin intruzive în libertatea de exprimare a distribuitorilor de servicii media audiovizuale și fără a diferenția programele (care includ publicitatea și teleshopping-ul) din statele parte la Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră și statele care nu sunt parte. În consecință, Înalta Curte a conchis că aceste norme sunt incompatibile cu art.4 și art.32 din Constituție.

La Art. XVIII:

Prin Decizia Curții Constituționale nr.20/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 275 pct. 7) și 285 alin. (2) din Codul de procedură penală (reabilitarea persoanei în cazul încetării urmăririi penale), Curtea a constatat că prin Legea nr. 66/2012 pentru

modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, autoritatea legislativă a stabilit că încetarea urmăririi penale are ca efect nereabilitarea persoanei. Modificările Codului de procedură penală însă nu au generat o nouă redacție a articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, care prevede că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de lege, apare în cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

În acest context, Curtea a reținut că eliminarea eventualelor contradicții dintre actele legislative ține de resortul puterii legislative. Totodată, având în vedere necorelările constatate, Curtea a emis o adresă Parlamentului în considerarea asigurării unității reglementărilor legislative.

La Art.XIX:

Modificările propuse au drept scop aducerea în concordanță a prevederilor art.61, 161 și 162, cât și excluderea art.73 din Codul de executare cu conținutul Hotărârii Curții Constituționale nr.5/2018.

La Art.XX:

La 19 martie 2019 a fost adoptată Hotărârea Curții Constituționale nr.7 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.353 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, a fost a declarat neconstituțional textul „care nu se supune niciunei căi de atac” din prevederea conținutul menționat. Raționamentul Hotărârii a fost rezumat la faptul că, până la adoptarea prevederilor contestate, Curtea a constatat că recursul împotriva încheierilor prin care se respingeau obiecțiile debitorilor constituia un remediu efectiv de apărare a dreptului lor de proprietate. Astfel, a fost identificat în practica judecătorească cauze în care instanțele de judecată au admis astfel de recursuri, au acceptat obiecțiile debitorilor și au anulat ordonanțele judecătorești. Respectiv, după intrarea în vigoare a prevederilor contestate, debitorii din procedura în ordonanță nu mai beneficiază de această garanție. Curtea a menționat că procedura în ordonanță, care este o procedură simplificată și lipsită de contradictorialitate, urmărește, prin sine, realizarea scopului decongestionării instanțelor și al economiei de resurse. Totuși, acest fapt nu justifică reducerea din garanțiile, și așa limitate, pe care le are debitorul în această procedură.

Analizând în mod comparat procedurile civile din statele europene, Curtea Constituțională a constatat că în majoritatea statelor (e.g. Austria, Cehia, Estonia, Franța Germania etc.) în procedurile simplificate, dacă debitorul pârât se opune sau înaintează obiecții, chiar nemotivate, împotriva cererii creditorului, examinarea cauzei are loc într-o procedura contencioasă.

Prin urmare, prin soluția legislativă se propune, acordarea posibilității debitorului de a contesta încheierea cu privire la respingerea obiecțiilor, în termen de 10 zile.

La Art.XXI:

1. Prin Hotărârea nr.2 din 23.01.2020, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor” din articolul 6 pct.11¹) din Codul de procedură penală.

2. La 06 aprilie 2021 a fost adoptată Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 77, 81 și 315 din Codul de procedură penală.

Subsecvent, Curtea a observat că atât Parlamentul, cât și Guvernul nu au invocat nicio rațiune pentru neinclusiunea soțului/soției în cercul persoanelor care ar putea obține calitatea de succesor al părții vătămate sau al părții civile.

De altfel, se atestă o tendință a mai multor state de a include soțul/soția în categoria rudelor/persoanelor apropiate și, corelativ, oferirea posibilității de a obține calitatea de succesor al victimei (e.g. a se vedea art.116 din Codul de procedură penală al Elveției, art.1 din dispozițiile suplimentare din Codul de procedură penală al Bulgariei, art.11 din Codul penal al Poloniei, articolele 7, 87 și 106 din Codul de procedură penală al Azerbaidjanului, art.6 din Codul de procedură penală al Armeniei, art.3 din Codul penal al Georgiei și art.109 din Codul de procedură penală Kazahstan).

Având în vedere relațiile familiale ce derivă dintr-o căsătorie, Curtea admite că soția/soțul poate avea un interes legitim de a participa la procesul penal, datorită unei „legături suficiente”

cu victima decedată. Așadar, Curtea **nu constată vreun scop** special care ar putea fi subsumat scopurilor legitime generale prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție, **în vederea justificării opțiunii legislatorului de a nu include soțul/soția în categoria persoanelor care ar putea obține calitatea de succesor al părții vătămate sau al părții civile.** În egală măsură, Curtea **nu constată niciun scop legitim** pentru prevederile normative care impun atribuirea calității de succesor al părții vătămate sau al părții civile doar unei singure persoane

Prin urmare, dispozițiile articolului 81 alin. (2) teza a II-a din Codul de procedură penală nu contribuie la realizarea unui scop legitim permis de articolul 54 din Constituție și a emis Adresa nr. PCC-01/151g-186 din 06.04.2021.

Astfel, prin introducerea modificării în cauză, anume se realizează scopul propus de a acorda dreptul soțului/soției de a face parte din cercul persoanelor care ar putea obține calitatea de succesor al părții vătămate sau al părții civile.

3. Prin Hotărârea nr.31 din 23.09.2021, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul *„și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnând persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală.”* conținut la alin. (15) din art. 132/9 din Codul de procedură penală.

Curtea Constituțională a statuat că, în jurisprudența sa Curtea Europeană a reținut că, deși depunerea la dosarul unei cauze a tuturor conversațiilor interceptate de la un post telefonic ar putea încălca alte drepturi, cum ar fi, de exemplu, dreptul la respectarea vieții private al altor persoane, persoanei interesate trebuie, totuși, să i se ofere posibilitatea să asculte înregistrările sau să le conteste veridicitatea, de unde rezultă și necesitatea de a le păstra intacte până la sfârșitul procesului penal și, de o manieră mai generală, de a depune la dosarul de urmărire penală probe pe care acesta le apreciază pertinente pentru apărarea intereselor sale (Dumitru Popescu v. România [nr. 2], 26 aprilie 2007, § 78). Distrugerea unor materiale obținute prin interceptarea comunicărilor telefonice poate conduce la imposibilitatea apărării de a-și verifica ipotezele cu privire la relevanța acestora și de a dovedi corectitudinea lor în fața instanțelor de fond (Natunen v. Finlanda, 31 martie 2009, § 47). Totodată, Codul de procedură penală, la art. 132/5 alin. (10) și art. 132/9 alin. (10) prevede obligativitatea păstrării la judecătorul de instrucție a datelor sau informațiilor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații care nu constituie obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor.

Astfel, prin modificarea propusă se aduc în concordanță prevederile Codului de procedură penală cu constatările Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr.31 din 23.09.2021.

4. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.15 din 28.05.2020, au fost declarate neconstituționale articolele 191 alin. (2) și 192 alin. (2) din Codul de procedură penală.

5. Prin Hotărârea nr.23 din 05.08.2021, Curtea Constituțională a declarat constituționale prevederile art.422 din Codul de procedură penală în măsura în care, **termenul de depunere a recursului ordinar de 30 de zile va începe să curgă de la data pronunțării deciziei integrale a instanței de apel.**

Concomitent, Curtea Constituțională a reținut că, actualele prevederi ale art. 422 nu stabilesc clar dacă decizia în discuție trebuie să fie integrală și motivată, sau dacă termenul de 30 de zile începe să curgă de la data pronunțării dispozitivului deciziei. În acest context, Curtea a constatat că, formularea art.422 din CPP creează o incertitudine juridică privind momentul începerii curgerii termenului de declarare a recursului împotriva deciziilor instanței de apel. În ipoteza în care prevederile contestate ar fi interpretate în sensul începerii curgerii termenului de la data pronunțării dispozitivului deciziei, atunci persoana ar fi pusă în situația să aștepte pronunțarea deciziei integrale motivate, în baza căreia să-și întemeieze cererea de recurs care să corespundă cerințelor impuse de legislația procesual penală.

Completarea prevederilor art. 422 din Codul de procedură penală prin specificarea expresă a momentului din care începe curgerea termenului de declarare a recursului va asigura claritatea normei, certitudinea juridică și va oferi posibilitatea efectivă persoanelor interesate de a utiliza drepturile procesuale garantate.

La Art.XXII:

1. Prin Hotărârea nr.25/2015, Curtea Constituțională a reținut că, prin conținutul sintagmei „listele substanțelor”, cuprinsă la articolul 134/1 alin.(4) din Codul penal, urmează a se înțelege competența Guvernului de a reglementa atât categoriile substanțelor narcotice și psihotrope, cât și cantitățile acestora. Aprobarea doar a listei acestor substanțe, fără o reglementare cantitativă, ar lipsi de esență întreaga hotărâre a Guvernului, care ar fi, astfel, inaplicabilă.

Curtea a indicat în Adresa nr.PCC-01/30a din 13.10.2015, remisă Parlamentului drept urmare a emiterii Hotărârea nr.25, că ținând cont de faptul că procesul legislativ implică mai multe etape de durată, rațiunea stabilirii competenței Guvernului rezultă și din necesitatea reglementării prompte a cadrului normativ în acest domeniu în cazul apariției de noi substanțe cu efecte similare.

În același timp, pentru a exclude interpretările eronate, Curtea consideră necesară completarea art.134/1 alin.(4) din Codul penal, astfel încât dispoziția acestuia să facă referire nu doar la aprobarea de către Guvern a „listei” substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, dar și a „cantităților” acestora.

Cu toate că, din anul 2015, art.134/1 alin.(4) din Codul penal a suferit modificări, totuși, Adresa Curții Constituționale nr.PCC-01/30a din 13.10.2015 nu a fost executată. Astfel, se propune executarea Adresei în cauză, prin reglementarea normativă expresă în Codul penal a faptului că Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora sunt aprobate de Guvern.

2. Modificările propuse au drept scop aducerea în concordanță a prevederilor art.327 alin.(1) și art.361 alin.(2) lit.c) și d) din Codul penal cu conținutul Hotărârii Curții Constituționale nr.33/2017.

La Art.XXII pct.3 și la Art.XXIII:

La 12.08.2021 a fost adoptată Hotărârea Curții Constituționale nr.25 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 287 alin.(1) Codul penal (*neclaritatea normelor care incriminează infracțiunea de huliganism*). Prin conținutul Hotărârii Curtea a menționat că, în activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine și se realizează atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența acestuia.

Curtea a observat că, pe lângă definiția circulară oferită termenului de „*încălcare grosolană a ordinii publice*”, semnificația atribuită acestui concept de către instanța supremă este, de fapt, similară cu dispoziția articolului 354 din Codul contravențional, referitor la huliganismul nu prea grav. Acest articol stabilește că huliganismul nu prea grav constă în acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice.

Curtea a reținut că diferența dintre infracțiunea și contravenția de huliganism constă în prezența sau în lipsa acțiunilor adiacente. Acțiunile adiacente sunt aplicarea violenței asupra persoanelor, amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor și opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care combat actele huliganice.

În acest sens, Curtea a concluzionat că, diferența dintre infracțiunea și contravenția de huliganism constă, de fapt, în prezența sau în lipsa acțiunilor adiacente, i.e.: aplicarea violenței asupra persoanelor, amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor și opunerea de

rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care combat actele huliganice.

Așadar, prin prezentul proiect de lege se propune oferirea clarității necesare pentru ca persoanele să poată realiza care sunt acțiunile care cad sub incidența normei penale respective.

De asemenea, reținem că jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului nu respinge ideea că, în anumite circumstanțe, definițiile pot avea o doză de ambiguitate, în special în domeniile în care situația se schimbă în funcție de tendințele dominante în societate.

Dat fiind faptul că viața cotidiană poate fi perturbată printr-un număr infinit de modalități, ar fi ireal să se aștepte ca legiuitorul național să stabilească într-o listă exhaustivă mijloacele ilegale de realizare a acestui scop interzis, iar modificarea propusă pentru art.354 Codul contravențional anume ar crea pârgăile necesare pentru contracararea acțiunilor ce tulbură ordinea publică. De asemenea, textul proiectat ar permite identificarea ipotezelor ce conduc la aplicarea normei.

Respectiv, prin soluțiile legislative în cauză se propune aducerea în concordanță a art.287 alin.(1) din Codul penal cu HCC nr.25/2021, în acest sens fiind dată într-o nouă redacție. De asemenea, prin noua redacție propusă la art.287 alin.(1) din Codul penal, unele norme fiind excluse, urmează să se regăsească la prevederile art.354 din Codul contravențional.

Suplimentar, în susținerea conceptului propus prin aceste norme, a se vedea articolele de specialitate¹.

La Art.XXIV:

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 21.01.2021 a fost declarată neconstituțională Legea nr.234/2020 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, pentru încălcarea articolelor 6 și 131 alineatele (4) și (6) din Constituție.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu va genera cheltuieli suplimentare la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege modifică o serie de legi, încadrându-se omogen în prevederile existente în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțul despre elaborarea proiectului de lege a fost publicat pe pagina web a Parlamentului la compartimentul „Procesul Legislativ > Proiecte de acte legislative”.

Deputați în Parlament

ROȘCA Veronica / Semnat electronic /

¹ <https://juridicemoldova.md/11487/sintagma-obraznicie-deosebita-privita-din-perspectiva-hotararii-curtii-constitutionale-a-republicii-moldova-nr-25-2021.html>